

Ez az útmutató magánembereknek és könyvtárosoknak szól, és az adományozó, az adományozott és a végfelhasználók közös érdekeit tartja szem előtt.

A könyvek adományozása, a közösség szolgálatát végző könyvtárak támogatása nemes és jövőbe tekintő cselekedet, ha a kedvezményezett könyvtárak használóinak valóban növekszik elégedettsége. Minden könyvhöz meg lehet találni a boldog használót, de ez sokszor túlságosan költséges keresés. Az alábbi pontok hasznos szempontokat kínálnak.

1. Tisztázd magadban, miért szántad el magad az adományozásra!

- Ha használhatatlan dokumentumoktól akarsz megszabadulni, a zúzdát keresd meg!
 - Ha dokumentumaid csak nálad nem hasznosulnak, keresd meg azt a közösséget, ahol viszont éppen erre várnak! Ilyenek lehetnek a határon túli magyar könyvtárak.
2. Ha nincs még kiválasztott befogadó, segítségére lehet a határon túli magyar könyvtárak közel teljes jegyzéke: <http://mek.oszk.hu/html/opac.htm#hatar> .
3. Lehetőség szerint ismerd meg a befogadót! Közkönyvtár esetében vedd figyelembe a település jellegét, iskolai és szakkönyvtár esetén az intézmény profilját, pl. tanszékeit.
4. Jó, ha személyesen is felveszed a kapcsolatot telefonon, e-mailben a könyvtár vezetőjével. Konzultálj vele akár többször is.
5. Ne adományoz fizikailag sérült, hiányos dokumentumot.
6. Technikai berendezéseket igénylő dokumentumok esetén (CD, CD-ROM, DVD, videokazetta stb.) győződj meg arról, hogy a fogadónak van-e lejátszásra alkalmas berendezése.
7. Mielőtt a lebonyolításba fogsz, tájékozódj az eljuttatás lehetőségeiről (szállítás, vám stb.).
8. Legjobb, ha személyesen juttatod el adományaidat (ügyelj a szállítás közbeni sérülések megelőzésére), de segítséget kérhetsz a helyi könyvtáros-szervezetektől is.
9. Tartsd magad az ajándékozás alapszabályához: úgy adjál, hogy örüljön, aki kapja.
10. A határon túli magyar közművelődési könyvtárak állományának legjellemzőbb hiányai:
- Képes ismeretterjesztő könyvek
 - Népszerű gyermek- és ifjúsági irodalom az elmúlt 10-15 évből
 - Házi (az adott településen kötelező) olvasmányok
 - Frissebb lexikonok
 - Klasszikus szépirodalom
 - Magyar nyelvű frissebb szakkönyvek
 - Szélesebb olvasói kör figyelmét kiváltó folyóiratok
 - Aktuális könyvtári szaksajtó
 - Népszerű vagy klasszikus anyagot tartalmazó audiovizuális dokumentumok

A tökéletes adomány: a befogadóval egyeztetett tételek, friss(ebb) dokumentumok, gondos szállítás, hosszabb távú személyes kapcsolat lehetősége.

Tanulságok korábbi adományozásokról

- Vigyázz: a helyi igényekre nem rímelő dokumentumok feleslegesen leterhelik a fogadó könyvtárakat és könyvtárosokat, túlsúlyfolttá teszik raktáraikat és szabadpolcaikat.
- Vámolással kapcsolatos adminisztráció nagyobb mennyiség esetén:

- **Szerbia:** nagyobb mennyiség esetén a szerbiai oktatási minisztérium által kell a tételes címlistát jóváhagyatni. Ez egy több hónapos folyamatot jelent. Részletekről a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet <http://www.vmmi.org/> ad tájékoztatást.

- **Ukrajna:** minden behozandó könyv vámköteles, akkor is, ha postai úton érkeznek. Sőt, ha

postai úton küldenek egynél több könyvet, akkor az ajándékozottnak vámost kell hozatnia(!). Vannak könyvtárak, amelyek vámmentesen hozhatnak be külföldről könyveket. Az ún. „könyvhíd” megszervezése folyamatban van, azaz havonta néhányszor könyvet szállító mikrobusz-fuvar Nyíregyháza és Kárpátalja között. További részletekkel kapcsolatban Horváth Iлона (Kárpátaljai Területi Univerzális Tudományos Könyvtár Magyar és Idegen Nyelvű Osztálya) konyvtar@email.uz.ua ad felvilágosítást.

- **Románia:** nagyobb mennyiség esetén adományozó levél szükséges az adományozó részéről és befogadó levél az adományt fogadó intézmény részéről. Postai küldemény esetében is szükségesek ezek az iratok.

Határon túli könyvtárosok közreműködésével összeállította: MG, 2007.